

[Elgaard.]
 næst maa jeg sige, at Lovforslaget dog berører Vælgerne noget, som man maaske rent principielt finder tiltalende, nemlig Friheden til at stemme paa den Kandidat, man vil, ikke alene i Opstillingskredsen, men indenfor hele Amtet. Denne Ret eller denne Frihed, om man vil, berører Lovforslaget Vælgerne. Adskillige vil muligvis finde, at det er en Svaghed ved Lovforslaget. Jeg finder, at det langtfra er en Svaghed, idet det vilde være meget vanskeligt at bevare denne Ret i Forbindelse med Enmandskredsene, og jeg maa ogsaa sige, at Regelen har været den, at man ved Afstemningen paa Valgdagen har holdt sig, som jeg allerede har nævnt, indenfor Opstillingskredsens Omraade, thi den Procentdel af den danske Vælgerbefolkning, der ved deres Afstemning er gaaet udenfor Opstillingskredsen, er jo meget ringe i Forhold til den Vælgermasse, der deltager i Valget. Jeg tror derfor, man har Lov til at sige, at man ikke her berører Vælgerne noget, som de i nævneværdig Grad har tilkendegivet, at de satte Pris paa.

En af Lovforslagets meget vindende Ejendommeligheder er, tror jeg, at Forholdstalsystemet i Virkeligheden er sikret gennem det Antal Tillægsmandater, som det byder paa, og jeg maa føje til, at skulde der være Ønske om at sikre den forholdsmæssige Repræsentation *absolut*, f. Eks. paa den Maade, at de enkelte Mandater gjordes bevægelige i Tilfælde af, at et Parti ved den endelige Opgørelse manglede en Smule i at naa den nøjagtige forholdsmæssige Repræsentation, tror jeg ikke, det vil volde nogen Vanskelighed fra Venstres Side at gaa med til noget saadant.

Det plejer for øvrigt at være saaledes, at under Forhandlingerne om en Valglov har Lidenskaberne været i ret stærk Bevægelse. Det tror jeg ikke, der er nogen Anledning til i dette Tilfælde, idet man vel fra alle Sider er enig om, at den forholdsmæssige Repræsentation saa vidt muligt skal sikres, og da vil der ikke være synderligt at indvende imod dette Lovforslag. Jeg tror, at dette Lovforslag ikke alene bør interessere dette høje Ting saa stærkt, at man søger det ophøjet til Lov, men jeg tror ogsaa, at Befolkningen vil følge denne Forhandling og Resultatet af det kommende Udvalgsarbejde med stor Opmærksomhed. Jeg vil hævde, at Folketingets saglige Arbejdsevne ikke vil blive forringet, selv om den foreslaaede Nedgang i Folketingets Medlemsantal gennemføres, og jeg tror, at den Repræsentation, man vil faa efter dette Lovforslag, vil være

rigelig sammenlignet med den tilsvarende Repræsentation i andre Landes Parlater.

Man hører for Tiden ret jævnligt Udtalelser, der tyder paa Utilfredshed med Parlaterne. Denne Utilfredshed kommer vel ikke saa kraftigt til Orde her, som den er kommet andre Steder, men at den er til Stede i vort Samfund, er der vel ingen, der er blind for. I det Øjeblik man vil undersøge, hvori denne Utilfredshed bunder, tror jeg, man maa søge den i dette, at som Folketingets Sættelse er nu, hvor et enkelt Parti ikke kan kæmpe sig frem til en Majoritet og i Kraft deraf gennemføre de Ideer og de Forslag, der er i Overensstemmelse med dets Opfattelse, men hvor man er nødt til, ligegyldigt hvilket Parti der indehaver Regeringen, at lempe sine Lovforslag efter, hvad der behager de andre Partier, i saa stor Udstrækning, at man derigennem kan sikre dets Gennemførelse, dèr er man politisk set inde paa et Omraade, der fører til, at ethvert Lovforslag, der overhovedet ophøjes til Lov, bliver Udtryk for et Kompromis med et andet eller flere andre Partier. Der er altsaa ikke noget enkelt Parti, der fuldt ud gaar ind for sin Opfattelse og tager sit Ansvar og Konsekvensen af denne Opfattelse gennem Lovgivningsarbejdet, men man maa lempe sig og fire af, saaledes at ogsaa andre Partier kan give Tilslutning, og derigennem bliver egentlig ingen tilfreds, men flere og flere utilfredse. Derfor tror jeg, at en af de virkelige Aarsager til den saakaldte Rigsdagslede eller den saakaldte Parlamentslede ude i Befolkningen maa søges i Forholdstalsvalgmaaden; det er i Virkeligheden den Situation, som denne Valgmaade har skabt, og som har medført denne Sættelse af Rigsdagen, der har vanskeliggjort Arbejdet, idet man maa have flere Partier til at enes om de forskellige Lovforslag; og derigennem naar man lovgivningsmæssigt ikke saa langt, som de forskellige Partier vilde. Venstre beklager i Virkeligheden denne Udvikling; Venstre beklager, at det var nødvendigt i 1920 at forlade Enmandskredssystemet; og Venstre ønsker, at man saa vidt muligt naar tilbage til denne Valgmaade. Derfor foreslaar man i det foreliggende Lovforslag, at Begyndelsen hertil gøres i Form af at vedtage Bestemmelsen om disse 80 Enmandskredse. Det er givet, at denne Valglov vil sikre, at de forskellige Anskuelser i Folket kan blive repræsenteret. Men den skal ikke alene gøre dette; den bør ogsaa være saadan, at den kalder paa det samlende, paa det, som er hævet ud over de mindre Interesser, kalder paa det samlende, rent folkemæssigt set;